

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÖPÁRTI KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
 öt hasabos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdetéseknek leengedést tartunk. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadói irodában.
 Az előfizetési s hirdetési díjak a kiadói hivatalba, a lap szerkesztőségébe tartozó közlemények a szerkesztői irodába juttathatók. Szabó Lajos ház, 1712. sz. alatt címzendők.

Előfizetési feltételek:
 helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.
 Egész évre . . . 10 frt.
 Félévre . . . 5 frt.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Egy órára . . . 1 frt.
 Előfizetheti helyben a kiadói hivatalban a debreczeni szerkesztőségben, azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Debreczen, decz. 6.

□ Ki van már mutatva az önálló magyar nemzeti bank érczalapja, s most már alig van egyéb hátra, mint beállítani a „Debreczen” nyomdájába vagy egy tucztat bank-prést, és lézen pénz, vagyonosodás széles e hazában, — ugy hogy Henczidától Bonczidáig fog folyni a sárga lé!

Azt ne tessék ám gondolni, hogy a tréfálkozni szerető kedvünk vett elő benünket. Bizonyára nem, sőt inkább igen is elkomorlyított bennünket az a megfontolatlanság, az a könyelműség, amelylyel ezt a fontos kérdést a függetlenségi párt egyik helybeli nemzetgazdász, s állambölcse által tárgyalva látjuk.

Ha valaki tamáskodnék abban, a mit fentebb mondtunk, vegye magának azt a fáradságot, s olvassa el a „Debreczen” decz. 5-ki számának „Erső akarát nem ismer akadályt” című cikkét, s abból aztán megfogja tudni, hogy minő bankalapot, s kiknek a zsebéből óhajtana a független, önzetlen hazafiság elő teremteni.

„Hát már hogy ne volna bankalap!” — kiált fel a cikkirő commund, „Ott a római catholicus clerus birtoka, rendelkezhetünk vele, mert úgy is a nemzetből, annak a vagyonából kapta, stb.” Erre a clerusi birtokra akar aztán 20—30 milliót felvétetni aranyban és ezüstben.

Sajnáljuk, hogy a „Debreczen” állambölcse ezt a famosus okoskodást tovább nem fejtete, mert ezen az alapon mindjárt rá tehetnénk a kezünket a magyar főnemesség azon birtokaira is, amelyeket őseik a nemzet vagyonából, a korona kegyelme folytán adományképen nyertek.

De hát a független cikkirő ur szerint arra nézve, hogy ezen az alapon meg lett volna szereshető a szükséges összeg aranyban és ezüstben, nem lett volna elegendő szükség, mint erős akaratra, mely nem ismer akadályt.

Pedig ha valahol, épen a papi javaknak jelzőlogképpen lekötésénél merülnek fel a legnagyobb akadályok. Nem akarunk ezuttal a papjivak secularizációjának kérdésébe bocsátkozni, — csupán általánosságban jegyezzük meg, hogy egy oly hazafias, s hivatását a legmagasztosabban teljesítő clerustól, mint a magyar clerus, a papi javakat secularizáció által az állam rendelkezése alá helyezni ma se nem időszerű, sem nem indokolt.

De tegyük fel, hogy a magyar clerus önzetlen hazafiságának az által is adná tannjelét, hogy megengedné a bank alapul szolgáló 30—40 millió forint arany kölcsönnek betáblázását a több mint 400 millió értékkel bíró papi jószágokra, — a vajon ez által el lenne-e hártva minden akadály, a mi ezuttal az önálló magyar bank felállítására élbe törnyosul?

A „Debreczen” állambölcse azt szerint igen. Mi szerintünk azonban nem. Vagy hányszor kelljen még elmondanunk, hogy a valuta kérdése nem rendezendő. Addig, míg ez rendezve nem lesz, önálló magyar bankra gondolni nem lehet. Ha Ausztriától a bankügy tekintetében mindenképen elválni akarunk, —

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A csillag-csárda.

Bünyügi beszély.

— Irta: Streckfuss Adolf. —

VI.

A rendőri tanácsos jelentése.

(35-ik folytatás.)

A jó polgármesternek ez rendkívül hűzelgett; forró készsorszállal igér meg Steinertnek, a rokonnak, hogy egészen szolgálatára áll; Werder fölszólítására azután előadja mindazt, mit a Heiwald testvérek felől, Scharnau azt, mit a Heiwald testvérek felől, Gromurról és annak egy Beutlingenben, mint voltak bergek történt föllépéséről tudott. Nem voltak ezek új dolgok, csak ismétlései azoknak, mieket Werder a közelmúlt két napon több más különböző oldalról már hallott volt.

A polgármagy egyuttal bizonyítgató, hogy

akkor ne csodálkozzunk azon egy csepp sem, ha Ausztria, mivellett ez a bank-elvadás megtörténék, azt mondja, hogy jó, én nem bánom, hanem tessék előbb velem elszámolni, s a kinek a másik fél iránt tartozása mutatkozik, azt előbb fizesse ki, aztán elválhatunk.

Már mi nygan soha nem arrogáltuk magunknak, hogy a politikai bölcseséget kanállal ettük volna, sem az nekünk a fejünkbe sem töltött vala töléserrel, hanem annyit a mi szerény elménk is fel tud fogni, hogy nem az az osztrák nemzeti bank ám tülig adós Magyarországnak, hanem Magyarország, illetve ennek polgárai tartoznak ennek a pénztáratnak 40—50 millió firttal, és pedig csupán a váltó tárczában, nem is tekintve azon óriási összegeket, melyek részint a jelzálog, részint a lombard üzletágban terhelik ez intézetnél Magyarországot.

Ha mi most, — feltéve, hogy a clerus jószágaira sikerült betáblázatunk a 30—40 millió bankalapot, — minden áron felakarjuk állítani az osztrák nemzeti bankkal szakítva a magyar önálló bankot: — tessék elhinni, hogy lesz annak a bécsi németnek annyi esze, hogy azonnal minden váltó adósának felmondja a tőkét, s nem prolongál. Egy szóval, ha mi megválnuk ő tőle. Ő is megválnik a pénzével együtt mi tőlünk.

Már most kérjük, honnan veszi Magyarország, vagy ha már az ország nevében állambölcsekedik, a „Debreczen” cikkkezője, a jelen viszonyok közt azt a tenger pénzt, a mit tőlünk a nemzeti bank alapszabály szerint bármely perczben, illetve a váltók lejárása napjain vissza követelhet? Vagy talán ezt is fizesse ki a magyar clerus, — vagy táblázassa be a papi birtokokra?

Ugyan, az ország jelenlegi mostoha körülményei között ki merészné elvállalni a roppant felelősséget azon representálkért, a melyekkel az osztr. nemzeti bank élni fogna, — bevonván azonnal tőkét, felmondván a hitelt általánosan, s ez által oly rémitő csapást mérne gazdaságunkra, kereskedőinkre és iparosainkra, hogy azt talán soha, vagy csak évtizedek múltán heverhetnők ki.

No de mind erre a független állambölcse nem gondolnak, nekik minden áron önálló magyar bank kellett volna, mit bánják ők, ha abba bele haltnak volna is. Azokat a terheket, melyekkel a valuta elhalaszthatatlan rendezése jár, fizesse meg a nagy harang, vagy akár az a becsületes jó magyar clerus, — sőt ha abból ki nem telnék, hát rámutattunk mi már az ő észjárásukat követve, a főurak vagyonára is, hiszen isten ellen való vétek is az, nemde kedves független állambölcse urak, hogy némelyiknek olyan sok a vagyona, másoknak meg olyan kevés.

Végül lehetetlen csodálkozásunkat ki nem fejezni a felett, hogy a „Debreczen” állambölcse arra a szerencsés gondolatra nem jöttek, hogy mondja ki az országgyűlés, legyen Ausztriával egy generalquitt, az államjegyeket is váltás be szépen sőt Ausztria, ugys Bécsben nyomták, tehát nekünk semmi közünk hozzá. . . Ez még a legolcsóbb módja lenne annak, hogy a terhekől szabaddulva, a clerus pénzéből felállíthatnók

eddigéle a Heiwald testvérek felől keringett híreket ön maga is hamisáknak, sőt rozszakartu hazugságoknak tartotta és tehetőséghez képest küzdött is ellenök. De Scharnau ur eltűnté óta maga is eltántorult előbbi hitétől. Megvallá, hogy megengedi, miszerint Heiwald urat súlyos gyanu terheli, mely azonban aig lehet elég alap annak igazolására, hogy ellene vizsgálat indíttassék.

Nem is vett ennélfogva bátorságot magának, az ellene való bármely eljárásra, bár Grawald apó őt e miatt négyeszen közötti megbeszélés alkalmával egyenesen nevezett megbeszélés alkalmával és egyébként testvérek iránti részrehajlásról és egyébként mulasztásról vádolta. A derék, becületless Gramulasztásról vádolta. A derék, becületless Gramulasztásról vádolta. A derék, becületless Gramulasztásról vádolta.

„Egyenesen vádolta-e Grawald apó Heiwald urat?” kérde Werder.
 „Egyenesen vádolta-e Grawald apó Heiwald urat?” kérde Werder.
 „Egyenesen vádolta-e Grawald apó Heiwald urat?” kérde Werder.

azt az önálló magyar bankot, amelyből pedig annak, a kinek az osztrák banknál ma hitele nincs, a magyar bankigazgató sem adna ám kölcsön egyetlen garast sem.

De nem fűzzük tovább az absurdum terére ezélatosan átvitt fejtegetéseket, csupán annyit jegyzünk meg meg, hogyha önálló magyar bankot akarunk, hát teremtsük meg azt majd akkor, (mert hiszen ehez való jogunk ugy az államfő, mint Ausztria által is el lett a tárgyalások folyama alatt ismerve s tessék elhinni, hogy már ez is figyelembeendő vívmány.) a midőn az ország neméberségből, meg a magunk szakállára, s ne kacsingózzunk sem a papok, sem a főurak jószágaira.

Hiszen csak a szomszéd lap állambölcse is ismerhetik azt a magyar példabeszédet:
 „Kaparj kurta, neked is lesz!”

— A tegnap megalakult delegációt a király holnap penteken fogadja és pedig a magyart délután 2 órakor, az osztrákok pedig 3 órakor. Az ellenzék a külügyekről általánosságban interpellációt fog intézni a külügyminiszterhez; Andrassy kész válaszolni az interpellatióra. Tisza Kálmán miniszternek tegnap délelőtt kihallgatáson volt a királynál.

— A rendes katonai létszám lejjebbállítására érkezik az Angliában alakult béke ligának két megbízottja — mint a „M. J.” írja — jelenleg Bécsben működik, a parlamenti körökben izgatva ez irányban; úgy hírik, hogy e két előkelő egyéniség közelebb lép Budapestre is, hogy még az unczok megajánlása előtt egyezgesse az utat eszméinek.

— Az 1878-ik évi közös költségvetési előirányzat summázata összesen 113.731.167 firtnyi nyers szükségletet mutat és a 4.699.196 firtnyi fedezetnek levonása után marad 109.031.971 firt tiszta szükséglet, mely a lefel-ső helyben hagyást nyert bizottsági határozatokkal 1877-re 111.311.659 firttal megszávozott tiszta szükséglettel szemben 2.279.788 firttal csekélyebb.

A háboru.

Tegnap kifejezett azon óhajátunk, bár indulna meg végre Szelejman actiója Mehemet Ali támogatására, illetve Plevna fölmértését célezőlag, a közölt sumlai távirat értelmében — legnagyobb örömrünkre tegnap kielégített nyert! Szelejman neki fordult a czarévics seeregének és azt a Lom felső részén derekasan elphálta, azon oroszok, kik a csatáért nem estek, megoldták a kereket és Timovág meg sem állottak. Szelejman Timovág águztatja. Bár Allah megőveztesen Szelejman hősi fegyverét, hogy egész Plevnág érne az elcsorhitatlanul, hogy ott győzedelmesen két vághassa Mehemettel együtt azon boa constructort, mely Törökország legnagyobb és legkitartóbb hősét már oly réd óta tartja halálisan körülölelve!

Mehemet Ali is halad előre, az ő szedett-vedett hadserege fölvette a diós verkeszséget, mely még az edzett redifeknek sem vált volna szegényére.

Külföld.

— Az észak és délkelet között még mindig hatalmasan foly az emberirtó rettenetes háboru, a békét egyik harczoló fél szintegy, mint a másik bizonyos, küszöbön álló e-csemények bekövetkezésétől teszi függővé; az orosz

egyik ismerősömet várom, ki természetvizsgáló és az itteni mocsarakban és erdőkben növényeket, rovarokat, pillangókat, kigyókat s több efféle akar gyűjteni. Ez valószínűleg egyidőre a csillagszárdban fogja fölútni tanyáját. Szabardjon számíttanom arra, hogy Beutlingen rendőrközegei által utelve s más efféle miatt nem fog kérdőre vonatni. Szavatolok ez emberért, közel ismerősöm. Mindez azonban egyelőre maradjon közöttünk!

„Étem öcsém! Minden egy lesz!”
 Werder ezuttal első hivatalos látogatását lerátta, czéjét elvett, minélfogva visszatarthatott szállodájába fontos j-lentését megírni, melylyel eddigi eljárása felől fölbbvalóinak tartozott.

E jelentésben előbb egyszerűen, következtetések vonása nélkül előadta azt, a mit hallott és tapasztalt. T. i. Braun, a weidenhageni kereskedő, Wilbrand ur, Grawald apó elbeszéléseit, az öreg Grunzig Frigyessele való éji kalandjait, a tanácsosknál tett látogatását, éj erdőben eszközölt földezését és végre Grombergben és Wurmer polgármesterénél tett látogatását. Azután rövid és tömör előadásához utalozta Werder azon következtetések sorozatát, melyek a tényállásból saját néztpontjából vonhatók voltak. A többi között

lapok mégis már régóta eresztgetik föl hasábjakról a béke postagalambjait, melyekről azonban csakhamar kitűnik, hogy azok fehérré festett hollofiak. Igen, az orosz sajtó kürtöli a békét, pengeti a béke föltételeket, de csupa előrelátásból, hogy Európa meg ne legyen lepetve. Ha majd Oroszország követelményeinek hosszú jegyzékével fog előlépni. Az orosz sajtó a béke-föltételek ügyét előzetes megbeszélésül becsmérszni akarván az európai sajtóba és lejtmezszi a közvélemény tengerét, hogy aztán annak megfelelőleg szabályozhassa követeléseinek mélység járátút.

— Derby angol külügyérndi a közelmúltban a törökök érdekeiben tisztelgett küldöttég — mely tele ama famosus és általános megdöbbenést keltett választ kapta — „most a „Pester Lloyd” egyik londoni levelezője által kellő viágításba helyeztetett. E szerint a demonstráló küldöttég vezére Sir Henry Hoare baronet volt, ki választói otromba megvesztegetéséért 7 évre veszté el választói és megválasztathatási jogát. Ez Salisbury marquist és Mr. Gladstonet „raving fanatics”, örjögő fanatikusoknak találta nevezni Derby előtt. Azonban maga a követéség nagyobb része is a lengyel emigratio oly tagjai voltak, — kik a lengyelek által semmi e tekintetbeni megbízást nem kaptak. Innen magyarázható azután, hogy mint már régebben fejtegetni bátorítottunk — Derby fölháborodásában olyat is mondott, melyben csak nyelvének volt része.

— Azon bir, hogy Mithad azért szándékozik most Angliába utazni, hogy Viktoria királynéhoz a törökök segélyezését illetőleg egy végső kérelmet koczakzátson, egyszerűen — kacsa; hogy miért, bővebb fejtegetésre nem szorul. Elfogadható azonban a másik versio, mely szerint a békekötés bekövetkezésének óráján Mithad ott akarna tartózkodni, hol hazája ügyének nem kis szolgálókat tehetne t. i. az angol kormány közelében.

— A pápát földoklasi rohamok háborgatják, melyek a különben is végegyengült aggyastánit végveszélylyel fenyegetik.

— Mac-Mahon határozottan vonakodik a kamarát a senatussal egy congressussá egyesíteni, mely a válságot megoldani hivatva volna; de ahoz sem akar hozzájárulni, hogy a kamarát a senatussal csak kétharmad résznyi szavazatbőrséggel oszlatassa föl jogérvényesen; azonkívül egy a kamara szavazatbőrséggel pártjának, valamint a senatusi baloldalnak intőző föbizottsága határozottan és hivatalosan megtagadja, hogy a pártok tagjai közül valaki kormányalakításra szólítottatott volna föl a marsall által. Dufaurerrel folytatott tárgyalások sem vezettek eredményhez. Mi lesz ennek vége?!

Negyvenkét év előtt.

(Egy kis visszaemlékezés.)

Kiket éltökben becsültünk, szerette tiszteltünk, jól esik azoknak elhunytá után is megemlékezni, ha nem is jelentékeny, de minden esetre jellemző tetteikről, szavaikról is.

Jurátus élet! a mai ifjúság ennek vidországi párosult búzike értelmét már csak hírből ismeri. Mennyivel fokozódott a jurátus élet magasztossága, ha az egyik vagy másik országgyűlés idejére esett.

Az 1832-6-ki országgyűlés hosszú időszaka sok jurátusnak volt előkészítő életközlője; 3—4 száz esknekem egykor fiatal ember együtt sokat tanulhatott egymástól, ha jó feje volt a hozzá, multéjéig, finomabb társalgás s mi legfőbb hazafias érzelmek tekintetében, hisz ott voltak előtünk példányképp sok jeles, idős és ifjabb követeink.

Ezuttal a finomabb társalgásra szorítkozom. Előjárója volt a pozsonyi országgyűlési fiataloknak és tekintetben akkor az országgyűlési Sparrmeisterre a fiatalokhoz évekre nézve legközelebb álló Zsedényi Ede, Szepes-megye egyik követe. Gondolkodás módjával, mit az országgyűlésben vallott, nem voltak ugyan egészen megelévedve; de már a lövészterem s különösen a jökdéví Dunahádkó sima parquettjén örömmel követők őt, mint előtáncosunkat, mert ott kifogástalan előharczosnak tekinthettük. Természetes, hogy kivált farsang

alatt a jurátusé volt az orosz-lánrészt a mulatságból. Nem igen néztünk akkor még a mai napság már nélkülözhetetlen formságokra; — minden bemutatás nélkül tánczra mertük kéri a polgárság, mint a legmagasabb aristocratica szép és ügyes nőit és leányait, s nem tudtuk rá esetet, hogy a bemutatás hiánya miatt a kért táncz megtagadtatott volna.

Az 1836-ki farsangra a csak mostanság elhunyt gr. Károlyi György is megjött hosszas külföldi utazásából s a deli fiatal főur csakhamar jegyet váltott gr. Zichy Károly legkisebbik leányával a szép szőke Karolin comtessele. Következett a csinos lövészba; mi jurátusok tartózkodunk a szép fiatal menyasszonyt tánczra kéri, s csak is szép alakjában gyönyörködünk.

Kevés idő múlva hozzánk jön a vőlegény s kérdést intéz, hogy talán valamelyikünket akaratlanul megbántott az ő arája, hogy a mai bálban meg egyikünk sem kérte tánczra. Epen hozzáam s Friebisz Károly jurátus társamhoz levén a kérdés intézve, minden telken nélkül válaszoltuk, hogy oly véleményben valánk, miszerint mint menyasszonyt, talán nem is igen illet tánczra kériünk.

„Dehogy nem!” kiálta föl jökdévnien gr. Károlyi, karon fogott mindkétünket s bemutatott szép menyasszonyának. Csakhogy észrevette a jurátusok színe-jáva, hogy velünk minden tetovázás nélkül tánczra kelt Karolin comtesse, özönlött a tánczhoz — és senki sem tánczolt többet a csinos bálban, mint gr. Károlyi Gyurinak különben is jótánczos szép és kedves menyasszonya.

E kis epizódra is jól esik az embernek negyvenkét év múlva visszaemlékezni.
 K. J.

Az anakreoni dalokról.

(Népszerű felolvasás.)

A főiskolai szegény tanulók „Deák Ferencz” alapítványának gyarapítására tartotta Gergely Károly tanár.

III.

(Folytatás.)

Nemzedék következett nemzedékre. — A tudósok a scholasticismus szövevényes utaira tévedve, a királyok a keresztes és más háborukba behonyolódva, a lovagok vallásos fogadalmak teljesítésével vagy érdekesnél érdekesebb kalandjaikkal foglalkozva, a nép s egy részben papjai is mely tudatlansága süllyedve; nem törődtek többé a klasszikussal. — Anakreon Sapphával és több költőrsáival együtt maradtak ott homályban.

De új viláosság következett; a reformatio viláossága. — Fölleptek a szellemi ébredés előhírnökei. — Elkezdődött a klasszikus tanulmányozása. — Megjűlt a kor. — A tudomány a régi bölcsék által meggyűjtött szövevény fényénél meglátálta a haladás helyes útját; a költészet a régi muesa csókját megjelölve s a rózsafelhőfedte Hellás kéik egének örök mosolya által elblijtoztatta, megifjult és új erőre kelt.

Az ókori remek művek előkerültek, megteges, iskolai tanulmány tárgyaivá lettek. — Anakreonról sok volt azokban. — Dalaira a legtöbb régi író hivatkozott. — Egyes töredékek idzve voltak azokból it is, ott is. — Megtalálták és összeszedték ezek közül vagy 150 töredéket. — Azokat moód vagyval fejtegettek és magyarozták. — Vágyva vágytak az eredeti anakreoni dalok után; de arok feltalálhatni többé nem sikerült. — Tudták, hogy meg kellene lenniök valahol. Tudták, hogy össze voltak szedve. Tudták, hogy a mytilenei Krinagoras Anakreon költeményeinek öt könyvét dícsoktemény kísérteben adta volt az Rómában Antonius és Oktavia szép leányának, Antonának; de az öt könyv nem volt többé feltalálható sehol.

Egyszer csak előlly egy derék akadémikus ifjú, Henricus Stephanus, fölfedezte az anakreoni dalok gyűjteményét, és kiadja Párisban 1554-ben. — Kézelhetni, minő általános és leirhatatlan lehetett az a lelkezedés, melylyel ez az 55 dalocskát tartalmazó kis füzetet mindenfelé fogadták. — Európa-

gy irt: Kezdetben azon hiedelemben voltam, hogy a csillagszárdban Heiwald ur adta kocsiának azon p-rancesolatot, hogy az erdőben a hirtől kiszálásra kényyszeriten, megrohannon, legyilkoljon éskiraboljon; hogy Frigyesnekily szándék-ból hógly meg a balta alkalmaszást és hogy őt azon közleményly, miszerint nálam sok pénz van, a tett végrehajtására akarta túelni. A tények hiedelemet megerősiten látszának. Azon nehány szó, melyet a Heiwald ur és kocsisa között folyt beszédből kilestem, Frigyes utközbeni viselete, azon észrevételem, mely szerent azt véltem, hogy Frigyes egy zinkosát — sőt hitem szerent magát Heiwald urat — láttam a fenyofo mögött elrejtözve, Frigyes gyilkos fenyegetözése a balítával, mint előttem tetszett határozottan fölvevésem mellett szólanak, melyet annyival is inkább kész voltam elfogadni, minthogy tárczám gazdag beltartalmát — hogy támadást idézék föl magam ellen — Heiwald ur előtt a csillagszárda ur szobájában szándékosan fotagtattam. De behatódott tett kutatások és komoly eszmefűzés csakhamar meggyözönek engem arról, hogy fölvevésem téves és elejétöl véveig képzelődésen alapuló volt.

(Folyt. köv.)

1877. IV
Előző
helyben hához
Egész
Félév
Negyed
Égy h
Előzetes
debrezeni
Telegdi K. Laj
könyvkereskedés

Me
a debreczeni sz

A debrecz
a folyó évi nove
tartott közgyű
rendes működé
kén az az vasár
gében (Bika és
a nevezett nap
tekeletet tart
debrezeni szal
valamint a sza
tozó polgárok
vatnak.

Tárgy: 1.
sárnak az orsz
ság által való
2. A jövő
mény kérdése
3. Több f
Debrezen.

a debr

A

(+) „Szulej
Elenában ütötte
Ez eredmén
fektetett hadi ac
kezdett akkor
a dunai hadser
tett ki, térbelile
Balkánig bírja k
Szulejmantó
merész tüzérhar
nélt/ságteljesen
a világ gyors ge
bolgár csatátér
lángész alkotása
fogalmát összeke
körülmények és
róptének is alan
Még az oroszár
előtt zsákmány
vén a szökést, i
ismételheti azt.
hogy a részéről
désék pótlhatla
nek. — Ha a d
mistülne, vagy
mi sem tartózza
oroszkokat attól.
Konstantinápoly
hatnának. Talá
taniok? Bizony
francia-porosz
rék hadsereg fe
mitől sem tarth
a bordeauxi
dobbanásával a
kal, mint nem i
nem teljesen fö
nagy tömege k

A „Debrezei
A esil
Bür
— Irta: S
A rendőri

(3)

Hogy a He
folyt beszélgetés
még nem tudom,
részenről előbb lő
Heiwald ur egvá
fenyfa mögött, k
a magas fűben r
egyedül volt és m
nak, hogy engem
kimélése végett
szőlítson föl; e p
báltat is ragadott,
madjon, hanem, h
Éjjeli kaland
értelmezést kellett

szerte csak ezzel foglalkoztak akkor, komoly tudósok és világhírű költők, jeles tanárok és tanuló ifjak, szóval mindazok, a kik csak képek voltak megértetni. — Számos kiadást, még több fordítást, de talán legtöbb utazást ért majdnem minden európai nemzetnél.

Az a kézirat, melyről Henricus Stephanus lemasolta, valamikor a Heidelbergnak volt s egy régi gyűjteményben találtatott, mely ezért „Anthologia Palatinának” szokott nevezetni. — Kiadásai közül kettőt említünk fel, különösbbe: a francia Gail-féle kiadást, melyben a dalok hangjegyekre is vannak véve, és az Anakreon eszméi két szép rézmetszetben vannak megörökítve. (Ezt a kiadást ismertette és dicsérette Csokonai is.) Továbbá a Didot-féle görög-francia kiadást, melyről azt tartják, hogy az valóságos műremek. — Kezünkön ezeken kívül a Rose-féle hiteles harmadik kiadás és a Bergk-féle „Poetae Lyrici Graeci” című jeles gyűjtemény volt.

A Bergk-féle gyűjteményben nemcsak az ugynevezett Anakreon-telemek, hanem azon töredékek is benne foglaltatnak, melyeket (170 darabot) a teosi lantos műveiből a régi irok idéztek, melyek tehát a kritika által is kétségtelenül Anakreonéknak vannak elismervé.

Mert, bár sajátallat, de meg kell említenem, hogy a Stephanus által fölfedezett dalok mindegyikének Anakreonról való származását a kritika csakhamar kétségbe vonta, mint hogy ezekben a régi irok által idézett számos kifejezés közül alig van egy-egy-kettő. — S a kritikának ez állítását részben nekünk is oszтанunk kell, minthogy az Anakreon-telemek közül három tartalmában maga mutatja, hogy Anakreontól nem származhatott; kettőből a hagyomány bizonyítja, hogy későbbi eredetűek; nyolczat különböző okok miatt mi is határozottan idegen eredetűeknek tartanunk; sőt ezeken kívül is vannak olyanok, melyekről azt állítják, hogy későbbben irattak az Anakreon szemlében mások által. — A Bergk-féle gyűjteményben összesen 65 dal foglaltatik, melyeket én a mondottak tekintetbe vételével így osztályoztam: 1) 13 határozottan idegen eredetű, 2) 17 borsdal, 3) 24 szerelmi, 4) 8 természeti, 5) 2 bölcselmi, 6) 1 dicsőítő dala.

En azonban jelenleg nem szövegkritikát, csak ismertetést írván, meg egyfelől azokat, kiket a dalok eredete érdekel, egyebek közt P. Tewrewk Eminek a Magyar Nyelvészet VI. évfolyamában megjelent jeles észrevételeire s a nagyszabedű kir. gymn. 1870. évről szóló értesítőjére utalom; másfelől ismétlem, a mit fentebb mondtam, hogy a dalok felfedeztetésük után azonnal a legnagyobb lelkesedéssel fogadtattak és az ókori klasszika irodalmat legnagyobb becsü maradványainak ismertették. — A kritika hiában hangzott a fölvetés, hogy ellenvetéseit; a közönségnek Anakreontól való fogalma mégis e dalok után képződött, és ezek mellett a jelesebb költők és tudósok rokonszenve mind e mai napig megmaradt.

(Folyt. köv.)

A tárgyalási teremből.

— Decz. 4. —

I. A nádudvari járás szolgabírája által följelentett, miszerint Tani János volt

Kaba városi gazda számadásában nagyobb mérvű hiányok fedeztetven fel, a számadások vizsgálásából kitűnt, hogy általa 2571 frt 37 kr a községi pénztárból eliskasztatott.

Tani János még eddig ugyan nem fejtette, de utóbbi időkben magát rendetlen életre adott kabalakos városzásra — előzetesen is bismerte azt, hogy a kezelése általi pénzüsszegegel 500 frtot elköltött és saját szükségletére felhasználta, hogy rajta a magarészére földet vásárolt; folytatatosan aztán beismerte azt is, hogy több egyenektől 549 frt 73 krt fel s bevéve, ezeket bevétel könyvébe be nem írta, jöllehet az egyeseknek nyugtázta is; bevallotta végre, hogy ezeken felül is költött el több izekben a kezéhez befolyó községi pénzből az 1876-ik évtől kezdve kisebb nagyobb összegeket, melyeket együtt egy summában előadni nem tud, nem tagadván azt sem, hogy az eliskasztott pénzből magának házat is vett.

Kémény Károly közbíró által indítványának elfogadásával, a kir. törvényszék által 6 havi börtönrre sikkasztás büntényéért elítéltetett, mit ő felebezzett.

II. Gálos-Petriben elkövetett több rendbeli kisebb tolvajlásokért Faragó József 4, Zöld János 3, Zöld Pál és Kertész Ferencz 2—2, Tóth József 1 havi börtönrre ítéltettek el, a mi ellen felebezzettek éltek.

III. Ifj. Kircsi István szoboszló lakos azért, mert a napát istenkörmelőkkel illette, fejét a falba verte, közönközség elleni kihágásért 10 napi, büntérsze Székely Ferencz pedig 4 napi fogságra lettek elítélve, mibe belenyugodván, azonnal lezárattak.

Napi hírek.

— **Meghívás.** A debreczeni ügyvédi kar tagjai, a tisztújítás kérdésében f. hó 9-én vasárnap d. e. 10 órakor a kamara helyiségében tartandó újabb értekezletre, a hol az értekezlet küldöttsége eljárásról s megállapodásáról jelentést teend, ezennel meghívattak. Az előzők s.

— **Debrecezen sz. kir. város közigazgatási bizottsága** tegnap decz. hó 5-én ülést tartott, melynek folyamáról megemlíti a következőket: Simonffy Imre polgármester nov. havi jelentése, tudomásul vétetett. — Papp Ferencz főjegyző mint polgármesteri helyettes, Bérassy Sámuel mint t. ügyész helyettes és Steinfeld Antal biz. tag az arvapénztárt véletlenül megzavargván, azt rendben találták; idevonatkozó jelentésük tudomásul vétetik. — Szabó Bálint árvászeki elnök jelentést tesz a városi árvaügyek állapotáról s jelentése azon megjegyzéssel, hogy jövőre tegyen jelentést, valjon a Theresianum növendékei mind helybeliek-e és nincsen-e köztük ezen bizottság hatósága alá nem tartozó idegen árvaövéndék, — szintén tudomásul vétetik. Együttal az árvaügyek mikénti kezeléséről szóló miniszteri rendelet, az árvaszeki ügyrenddel együtt az elnökségnek kiadati rendeltetik. — Tanfelügyelő bemutatja Debreczen városnak az 1876. isk. évről szóló táblás kimutatását. Kitűnik abból, hogy városunkban ref. felekezeti iskola van 32, cath. 6, izraelita iskola 4, növendéke 5, és így összesen 47 tanítvány. — Adófelügyelő jelentése az egyenes adóügyek nov. havi állásáról, tudomásul vétetik. Azon határozati javaslatát pedig — melyet a közigazgatási bizottság a múlt hóban tartott egyik ülésében el nem fogadott, s melyet adófelügyelő felebezzett — a pénzügyminiszterium sem hagyta helybe s adófelügyelő felebezzését elutasította.

— **Dr. Tegze Imre** városi főorvos jelentése szerint nov. hóban meghalt 144 egyén, született 121. A roncsolt torokból még most sem szűnt meg véglegesen, a mennyiben a hónap első felében 13, második felében pedig 18 és így összesen 31 egyén lett e betegség áldozatává.

— **A főiskolában** a szegény tanulók alapjának javára eddig tartott, 4, népszerűen tudományos esti föolvasás, mind tárgyanál, mind az előadási modernál fogva a t. cz. városi művelt község által oly általános érdeklődéssel fogadtattak és oly lélekemelő pártfogásban részesítettek, hogy ezennel csak kedves kötelességet vélnék teljesíteni, midőn a t. cz. városi közönséget a holnap, pénteken azaz decz. 7-én esti 7 1/2 órakor a főiskolai természetani szertárral szomszédos tágas és kényelmes teremben, Nagy Elek tanár által tartandó igen korszerű és sok szemleli életigéző előadásra figyelemmelni bátorodunk. Az előadás tárgya: „Az orosz-török viszonyok a jelenkorig való történeti fejlődésének fejtegetése” leendő. Bejelentjük 1 személyre 25 krajczárjával ifj. Csáthy K. és Szepessy A. urak üléstében előre is válthatók.

— **Hajdumegye** f. hó 17-én fogja megtartani a tisztújítást megelőző rendkívüli közgyűlést, — e gyűlés tárgyai: 1. A megyei bizottság alakulása. 2. A tisztújítás határnapjának kitűzése s ezzel kapcsolatban a kijelölt választmány három tagjának megválasztása. 3. A közigazgatási bizottság választott tagjai fele részének kisorsolása és újjak megválasztása. 4. A megyei központi választmány tagjainak megválasztására vonatkozó belügyminiszteri rendelet. 5. A megyei árvaszekéhez szavazás végett megjelendő bizottsági tagok megválasztása.

— **A jogász-bál** rendező bizottsága igen szép sikerrel folytatja előleges intézkedéseit arra nézve, hogy az idei jogász-bál is minden tekintetben megfeleljen elődei jó hírűvének. A jövő hét elején már a meghívók is szét fognak küldetni.

— **Debrecezen város jövő évi költségvetésének tárgyalása** ma délután vette kezdetét, az erre hivatott bizottságokban.

— **Színházi hírek.** Holnap pénteken Rákosi Jenő kitűnő vígjátéka „Aesopus” kerüli színpadunkra, melyben Trundus a szerepét Töröknek fogja játszani. Töröknek e szerep a legjobb alakításai közé tartozván, felhívjuk reá a közönség figyelmét.

— **A főiskolai gyorsíró egyesület** mely már 1875-ben életbe lépett, ezen évben alakuláson ment és meggyeresztül. Az egyesületi ideiglenesen ez év okt. 14-én megalakult tisztviselői következők: elnök Lévy Mihály 2 t. alelnök Bakonyi Kálmán 1 jh. jegyző Márton Sándor 7. o. pénztárnok Bruckner Ernő 8. o. könyvtárnok Kozma Zsigmond 8. o. urak. A végleges megalakulás akkor fog történni, ha a nt. és tek. akadémiái és gymnasiumi tanárkar az elnök által már benyújtott s véleményezés végett a kinevezett felügyelő tanárnak tek. Kassay Sámuel urnak kiadott és módosított

alapszabályok megerősítve lesznek. Az egyesület azonban addig az egyleti elnök vezetése alatt folyvást működik.

— **A „Bőregér”**, Strausz híres operettje tegnap adott először színpadunkon. Az előadás zsúfolt ház előtt folyt le, s az operette általános tetszéssel találkozott. Magáról az előadás lefolyásáról csak röviden említeznék meg, mert mi az első előadás csakis főpróbának tekintjük, s így a tegnap felmerült több rendbeli hiányokat ezuttal jóakarattalag mellőzzük. Csupán a zenekar ellen szözlünk ma fel, hogy mely egy megfogott hajdani hírből, hogy csak alig 10—11 ember teng-leng az orchesterumban. Ez pedig már csak annyival is inkább igen csekély szám, mert a 12 zenészből 3 trombitát fuj, 1 pedig a nagy dobot veri, 2 nagy bőgős. Így aztán édes kevés marad a kisebb vonós és fuvohangszerek kezelésére. Ezen minél előbb tanácsos lesz segíteni. A Bőregér ma ismételtetik.

— **Öngyilkosság.** Tegnap este — mint mondják — egy 14—15 éves fiu, ki miut tanuló Benyáts Emil kereskedésben volt alkalmazásban, a cukorgyárhoz vezető uton pisztolylövésselet vetett véget életének. Ruhájára gombostűvel szurva egy papírdarabkát találtak, melyen neve s anyjának lakása volt feljegyezve.

— **Jogász bál ügy.** A n. é. közönség tudomására hozatik, miszerint a jogász s. egyesület 1878. jan. 10-én megtartandó bárá páholyok és zártsekélek előjegyztetése a bál bálizottság iróddájában, czegledő u. 2 szám naponként 2—3-ig alólróttal elfogadtatik. Halmágyi Oszkár b. biz. jegyző.

— **Elvesztett vasárnap** délután sz. anna utcánál a mester utcájig vezető uton egy női mellű. A szives megtaláló kérieti azt szerkesztőségünkőhöz behozni, hol nemes tetekéne illő jutalmát fogja kapni.

— **Dohánytermelők érdekében** a debr. kir. pénzügyigazgatóságtól azon értesítést vetük, hogy a külkiviteli dohánytermelésnek bejelentésére a határidő — jövő évi január hó végével, a saját használatra pedig jövő évi január hó 15-vel jár le, és hogy az ebbeli bejelentések és pedig a külkiviteli termelésre nézve egy forintos bélyeggel ellátva, a saját használatra ellenben a törvényes fogyasztási és felügyeleti illetékek lefizetése mellett a kezdők, illetve a városi előjárásúgnál lesznek beadandók, mit az értekelte dohánytermelő közönség tudomására hozni jónak láttuk.

— **A karácsoni szünidő** közelédtét minden diák örömmel várja, pedig a multból okulva tudhatja, hogy nem a legkellemesebb időjárás szokta haza kísérni Pallásnak ifjait, s hogy a karácsoni élvévet rendszeren egy kis havaseső szokta lehitetni. Hogy most is ilyenre van kilátás, bizonyítja azon előkészület, melyet az idő a napokban tett; még csak hirt van a diákjárásnak s az idő már is siratni kezdi a távzáró ifjakat, kik december 16-án valnak meg városunktól és új évig maradnak oda. — Ugyancsak decemberben végződik a gymnasiumi tanév első harmada is, a nikor az ifjak munkasziak már izelhetik 4 hónapig munkájoknak edes vagy keserű gyümölcseit, s örömet vagy bánatot visznek karácsoni ajándéku haza szüleiknek.

— **A nagyregdeli gőzfördő** szerdán, azaz decz. 12-én reggeli 8 órakor fog a közönség használatára megnyitattni, azontul naponkint

reggeli 8 óráig fogva használatra mindig nyitva áll. Ezen kellemes fekvésű és tiszta, egészséges vízi fődének egy kül-, mint belberendezés a legnagyobb eleganciával és egészségügyi szempontok figyelembe tartásával lön esztendőzve. A furdővendég mindenütt és mindenben a legnagyobb kényelmet, — a legelőzöltsébb tisztaságot és a lehető legegőzöltsébb kiszolgálást fogja tapasztalhatni. A furdő melletti éthelyiségekben a legzöltsébb ételek és kiténő italok jutányos áron lesznek utánakaphatók. A bika előtt álló omnibusz kényelmű után 10 kr. vitélber mellett óránként közlekedik a furdővel. Egy személyre szóló gőzfurdói jegy ára a szükséges kellékeket, társaskocsin való ki és bemenettel is beleszámítva, a bika vendégelőben váltva, 70 kr. kúnn az erdőben váltva 60 kr. Bérlet 12 darab jegyre 6 frt. Hölgyek napjai: hétfőn és pénteken.

— **Hogy csinál gschäftet** a székeley a bécsi némettel? Egy bécsi zseborá-gyár hirdetésében olvassa a csiki székeley, hogy ezüst-árány henger zseborát mindenki ingyen kap, ha 5 frt 50 krt felküld a gyárosnak ez óra lánczért és szabályozására. Ha tehát az órat ingyen adják és csak a lánczért kell fizetni, könnyű dolgot órat szerezni, gondolja magában a gőb s nehányan társulva, azonnal 10 db órat rendeltek láncz nélkül s nehogy valamiképp a német kikapjon rajtok, meg azt is megírták, hogy az órákat majd csak Csikban fogják szabályoztatni.

A Debreczeni E. eredeti táviratai.

— **Konstantinápoly decz. 6.** Szulejman hadserege az egész csatavonal mentében megkezdte a támadó harczokat. Egyik hadosztálya áttépvén a Lom folyót. Köpkióti hírer szerint már elfoglalta és előhaladását folytatja.

Szulejman előcsapatai Fuad pasa vezérlete alatt Tinrovától csak három órányira vannak már.

A török lapok állítják, hogy az oroszok a Plevna körül folyt legutóbbi harczokban nagy veszteségeket szenvedtek.

Debrecezeni színház.

Pénteken, 1877. decz. 7-én adatik.

Aesop, a mesekirály.

Felolós szerkesztő: Szabo Antal.

Hirdetmény.

A külső vásártéri s téglavetői mintegy 800 holdat tevő legelőföld, juhoknak téli legelőül árverésen ki fogván adatni, az árverelmi akarók folyó hó 9-én vasárnap délelőtti 11 órakor a városgazdai hivatal helyiségébe megtartandó árverésre meghívattak.

Kelt Debreczenben, 1877. decz. 5. Csáki Gergely, tanácsnok.

(566) 1—1

H I R D E T E S E K.

Debreczen legolcsóbb bevásárlási helye.

BURGHOLD V.
női divat-terme
Főtér, Svetits-ház, I. emelet, a Caderász-féle cukrázdával szemben.

A vásár tartama alatt a külsővásártéren a Bécsi utcában a volt Kuncz féle helyiségben.

Ajánlja a tisztelt női közönségnek becses figyelmébe a legújabb

Őszi s téli felöltőket
Kamgarn s más divatos kelmékből készítve,
GYERMEK FELÖLTŐKET.
Kitűnő jó minőségű
női bundákat
a lehető legolcsóbb árban, továbbá elegáns
női kalapokat
az idény előrehaladása végett leszállított föltűnő olcsó áron.
A tisztelt női közönség becses pártfogását kérve
mely tisztelettel maradtam
Burghold V.

Olcsóbb mint bárhol!

279. szám.

ÁRJEGYZÉKE
az „ISTVÁN” gőzmalom készítményeinek.
Készpénz fizetés mellett.

Árak ausztriai értékben
Költségmentesen

Debreczenben, kötelezettség nélkül.
Ingyen sakkal.

A. Asztali dara nagyszemű	26.—	
" szinte 30 kilos zacskóval	26.30	
B. szinte apró szemű	26.—	
" szinte 30 kilos zacskóval	26.30	
C. Dara középszerű	24.40	
" szinte 30 kilos zacskóval	24.70	
0. Királyliszt	25.40	
1. Lángliszt	24.80	
2. Montliszt	24.20	
3. Zsemlyelisztt különös	23.20	
4.	22.20	
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	21.—	
6. szinte 2-od	19.60	
7. Közép kenyérliszt 1-ső	17.—	
8.	2-od	14.60
8 1/2. Barna	1-ső	12.20
9	2-od	11.20
10. Lábliszt	8.20	
11. Finom korpa	zsákkal	4.60
12. Durva korpa	zsákkal	4.—
	zsáknélkül.	4.20
R. I. Rozsliszt 1-ső rendű	16.—	
R. II. szinte 2-od	15.40	
R. III. szinte 3-ad	13.20	
R. IV. szinte 4-ed	4.80	
	zsáknélkül	4.20
A. K. Árpakása	00	31.—
" szinte 0	26.—	
" szinte 1	22.—	
" szinte 2	17.—	
" szinte 3	15.—	
" Árpada	5	20.—
A. Árpá liszt	6	—

Debreczen, 1877. nov. 24.
A szákok sulytartalma, — teljsuly tisztasulynak véve

A. B. C. 0—10 számíg	85 kilo.
11. 12.	60
R. I. — III. számíg	85
R. IV. V.	60
A. K. 00—5 számíg	50
Árpaliszt	85

SZEPESSEY ANTAL
norinbergi és diszáru kereskedésében
a jelen idényre ajánltatnak:

Petroleum lámpák Dittmár bécsi gyárából, egész választékban szoba, konyha, folyosó lámpák, csillárok és minden lámpa kellékek és szerelvények.

Uti szerek: uti táskák, bőröndök, uti ládák, plaidek és szíjak — uti necessaryk stb.

Lovagló szerek: angol nyergek, kantárok, zabolák, izaszatók, kengyel vas és szíjj, lekötők, lovagvesszők, pálczák stb.

divatos férfi és gyermek kalapok
és sikkák, nyakkötők, keztyűk.

Szikviz (Soda) gépek 1 liter 8 frt, 1 1/2 liter 9 frt, 2 liter 10.50 kr, 3 liter 12 frt gyári árakban és hozzá való porok.

Szoba szőnyegek egész választékban, a b l a k p á r k á n y o k, ablak díszítmény cikkek.

Szoba padlat ténymáz és viasz máz.

Valamint **chinai ezüstárak, tajt pipák, illatszerek, bronz-, bőr- díszárak, finom gyermek játékok**
a legjutányosabb árban.

Felvágott vargafa
négy köbméter
(egy ölnél nagyobb csomókban)
15 frt házhoz szállítva,
a fa megtekinthető Széchenyiutca 1818. számú háznál.

Tűzifa eladás.
A vaspálya udvaron, a légszeszgyár előtti faraktárban 1-ső rendű
fiatal száraz tölgyfa
méteres hasábkban 13 forint 50 kr,
fiatal bükkfa 14 frt.

Geréby Fülöp.
(552) 3—4

Jansen Róbert.

Előfizetési felhívás!

1878. január 1-jén egy új egész évi előfizést nyitunk a 8-dik évfolyam

„Sorsolási tudósító“-ra.
Hiteles sorsolási tudósító

osztrák-magyar és külföldi sorsjegyekről, kisorsolándó állam- és magánkötélvezényekről, vasuti-, gőzhajózási- és ipar-részvények és elsőbbségi kötvényekről, záloglevelekről stb. stb.

Szakirat bank-, pénz- és vasuti ügyekről.

A Sorsolási tudósító magyar-német szövegben havonként 3—4 szer jelenik meg, esetleg gyakrabban is, és pedig közvetlen minden

jelentékenyebb huzás után; könnyen érthető és cizélzerű tabellás áttekintéssel közli a hiteles huzási-jegyzeteket és maradványokat t. i. a kis sorsolt de még át nem vett nyereményeket, s ílyetén a sorsjegy-birtokosra nézve a kiküldött hiteles közlöny.

Előfizetési feltételek:
bérmentesen házhoz küldve vagy posta útján egy egész évre 3 frt — kr.

Az előfizetés legcizélzerűbben egy 5 krajczáros postautalvánnyal eszközölhető, a címzet, névalírást és utolsó posta-állomást kérjük értelmesen s olvashattóan.

A „Sorsolási tudósító” kiadóhivatala
(545) 8—10 Budapest, dohány-u. 5. sz.